בסוד שיח
To Live

"תחשבו גם עלי"

סגייתי לצבור קודאי "הצופה" לסייע לחתן הבר אמצעים, פתוחה בפני צוהר אל עשרות רבות מקוראי העיתון, שאנב בי רוב הכתובת למשלוח הגיב, השמיעו הערות והעלו רעיונות וסיפרו סיפורים אפיזודיאליים, והקשר הטלפוני הזה היה לי לחוויה.

אחת התלונות ביקשה לשוחח בעניין אישי, שיש בו עניין לציבור, ואני מביא כאן רשימה קריאה מרגשת.

"אני חושבת שהגיעה עשה רבי חשוב בכך שהוא מדווח על נושים שעושקים בעניניי שיכוכים, מפסיד על השיכוכים וכך את הענין מכל וזוית אפשרית. אבל, אם אני זוכרת היטב, הכל מתרכל לצערים ואין בכמה רצינית שעושקת בחוקות ובחוקים בגיל שלי.

"אני בת 45 ואני מבקשת מאוד שלא תפרסם עלי שום פרט מזהה. לא בראשי תיבות ולא בפוטי תיבות. יש כמובן לא מעט רווקות. אני אישית מכירה רק כמיבחני הקרובה עשרות בני 45-40 לערי 35, קצת לפני וקצת אחרי. האם באיזור שלי בך - וראי שכרוכבי הארץ ישנם רבים. אנחנו מרכיב בחברה הדתית שאינו מטופל. אני מכבה את הקבוצה שלנו כ'בלתי מטופלות'.

הדברים מתגלגלים למציאות הזאת אצל כל אחת ואחת מסך בה שונה. אספר לך כמה סלים על עצמי. אחרי בי"ס עקיבא ותי' גייסתי לצבא עם שרוולים ארוכים ותצאית צבאית ארוכה. ביקשתי לתרום את חלקי הצנוע לעם ולמדינה. כשהשתחררתי, הייתי לפסולת-זרועל אצל חוג ני רחב בחברה הדתית-לאומית שלנו. לא רוקא חרד"לים. אפילו אצל חיים מודרנים. כשפר מעט שפרתי בצבא והדרו את מעמדותי עוד לפני שפגשו אותי, שותף איתי ושמעו את השקפת עולמי. וזה עיבוד. בפר ביל חלק מהציבור שלנו הייתי מוזקה, לצרות שאת השרות הצ באי עבדתי תוך הקפדה על כל מה שלמדתי בבית, בבית הספר ובבני-עקיבא.

"אחרי זה התחיל השלב האקדמי, ונם זה צימצם את קהל המעמדות הדתי. אחרי פגישות, שתיים, שלוש, נילויתי שעם לא מעט בחורים אין לי על מה לדבר-לשוחח, אחרי רבע שעה ריבורים של נימוס. נם עם כאלה שלמדו באוניברסיטה. הם מתמצאים בתחום הנלמד, אבל מאוד מצומצמים בתחומים אחרים. אמרתי לעצמי, אחרי הכל, צריך להתחתן עם מישהו שבבית נוכל לדבר זה עם זה על הצילים, בכימה ופיזיקים של היסר נה. וכמה הנעתי לגיל 45 וכמעט המפסקתי לחפש, כדי לא להי עליב את עצמי. השרבנים והשרבניות אומרים בפירוש, אם הם אנשים ישרים, בשביל הגיל שלך אין לנו משהו יאר. הלכתי לפגישות של פנויים ופנויות ובחורי משם כל עוד רוחר בי. פשוט, עם כל הכבוד, בית-זקנים מהלך. בתי-אבות. מוזאר שהם זכאים כמוני למצוא בן/בת זוג, נם אלמנים/ות נם נרושים/ות ונם רווקים זקנים. אבל, הסכים איתי שאין סיבה שבת 45 תי נשא לבן 60 פלוס.

"הגילאים שלי אינם ממושלים כלל, וצריכה לקום עמותה כמו "ישות", שתתמקד רק במבוגרים יותר, ולא תרחוף לפנר שות כמו שרבנים/יות מקצועיים, רק כדי לקבל את התשלום

הראשוני, שזוא אינו מכסה קפה, כבל שוגיל עלילה.

"כל התנועה חשובה. אולם, יזוה זה מרגיל אם העודד מתנר בות בעלות רצה להשקיע אנרגיות בגילים הבעייתיים יותר.

"הפעלתה הבעה לקיים כאן מפגשים של רווקים ורווקות וכ נויים עם תושבי ת"ל, אר"ה וארזוה. זוז אחר וע"ינות, אבל דרש אינה נוף אחראי שיים כזה פרייקס. לפני זה כראי לכ שות כאן בארץ את כל הרווקים והרווקות והדתיים בגילאים הכ בוגרים, לפם זה להצחיל. הרבנים והיזיתים יכולים לתרום תרומה חשובה בעניין זה והייתי מבקשת שתחשוב גם על".

חשבתי. ועכשיו שיחשבו ב"ישמה", ב"אמונה", ב"ישיב ל" וכל הצרייטים הקטנים בצרכי ציבור באמונה. כל תגובה כזאת מעודדת שמחה עצומה בממליה של מעלה ושכירה הרבה מאוד.

ומה בעניין ממשלה דתית?

אחרי הפרט של "שמי" לפיד על הקמת ממשלה חילונית, נקיה מדתיים - פניתי ל-35 איש, רובם בעלי השכלה אקד- מאיתן, שירכיבו ממשלה אלטרנטיבית על מנת הדתיים. תר נאי החובה אין לכלול שרים מכהנים או מי שכיהנו כשרים. לחלן התשובות:הב

שר הפנים: ע"ר ר"ר יהודה בן מאיר, אליקים רובינשטיין. שר אוצר: פרופ' יעקב רוזנברג, שמואל סלבין, זאב אבלם, חיים פרידליכמן.

שר שיכון: לוי לביוב, זאב הבר ("זמביש"), מאיר פרופ, "כ צלחי (יעקב בקן), עמיקם בדרבני.

שר הבטחון: יעקב פרידמן, תא"ל יאיר נוהן, יעקב חיסראי.

שר התנוך: פרופ' משה קוזן, זבולון אורלב, הרב משי אלון, אלישע שטרן.

במתן פניט: אבי קוסטלין, מנחם לנראי (יזבאי שב"כ), משה הגר וינאל פרטלר.

שר המשפטים: פרופ' אורנן נמרוד, ע"ר ליטא מאיר, השופט יהודה וסס, ר"ר יעקב ויינברג.

שר הבריאות: ר' אלימלך פירד, פרופ' יחזקאל הלוי ("שערי צדק"), ר"ר רני הרמן, ר"ר אלי שטרנהיים.

שר הפנים: ר' "מושלה" קרליץ, עמיתם נתנם, ע"ר אריה האז.

התעשיה והמסחר: מוטי דיסר, לוי לביוב, אדרי בדנהן, הרב דר בנר, יחזק יעקובם.

שר המדע: פרופ' רני הרשקוביץ, פרופ' דימיתו מרגוליס.

עבודה ורווחה: אחרי לוזיאנסקי, הרב אברהם רביץ, זבולון אורלב.

חקלאות: יעקב גרייס, נחום ברוכי, פרופ' יגאל כהן.

תרבות: מיכה יגרן, ר"ר חיד אלכסנדר, יצחק מאיר, ישראל ישראל.

תקשורת: (רשות לתקשורת) עקיבא אסנן, הרב רובנר, ר"ר שלמה קאליש.

תחבורה: נחום לנגנטל, נרשון שמיר.

דתות: רשות לעניניי דתות: הרב משי אלון, משה נפני, נתן נתנזון ("נוסן"), הרב אלי בן דהן.

תיירות: אהרון רזוב ("רזובסקי") נחמן קידר, הרב אבשלום קציר.

תשתיות: אחרי בדנהן, צבי הנדל, חיים פרידליכמן, לוי לביוב.

קלישה: הרב יזואל וסרמן, רז בן נאה, הרב אברהם רביץ, אב רהם חבדבני.

ראש הממשלה: זאב הבר ("זמביש").

נשיא המדינה: פרופ' משה קוזן, פרופ' משה אדד.

יתץ משפטי למשלה: ע"ר יצחק מיזחי.

כמובן שהוזכרו שמות נוספים בכל תיק. מתפרסמים רק כאלה ששמם עלה לפחות 3 פעמים. השתדלתי שלא הזכרו נשים. כנראה בגלל שהשאלות הוצגו רק לגברים. קודם. כולם ללא יוצא מן הכלל הזכירו קשות במיוחד לראשות הממשלה הזכירו שמות של מרצים בכירים במיוחד. האקדמיה תרמה שמות לרוב המשרדים, אך כאמור רק מי שהזכיר 3 פע פים נכנס לרשימה. ר"ר בדמאיר הזכיר כמעט אפל כולם.

"השיר לשלמה"

בימים אלה ראה אור "השיר לשלמה" יוצא ביאור על שיר השירים מראשו ועד סופו, לפי המשל ולפי הנמשל על פי פירוש רש"י. פירוש על פי הפשט.

המחבר הוא הרב שמואל חיים רוד הלשרון שלמה"א בבני ברק) והספר יצא לאור בהוצאת מכון "באר-מרדכי" (רוד לים - 0517920658). המתנות להערות: הלשרון, רחוב ר' מאיר 3 בבי"ב.

יכולתי לצטט מהוסכמות, מהסבות, להרשים משפטו העשירה של המחבר ולסקר את הספר מראשיתו ועד סופו, ולא אעשה זאת. רק אכתוב, שבכוונה הזה עוד לא נכנס למרוץ הספרים האם מחופיע להמעיד אותי במכתב. מרני מכיר את המחבר ולא נפגשתי עימו מעולם.

"אחת עם גרב ואחת יחפה"

"יעקב שבלנץ (שפרח) הציא לאור לדגל מלאת 200 שנה לישיבת חלוזין (נוסרה תקפ"ב), את הביאוגרפיה של רבי חיים שוולוזין וב"ל האת תלוזין וחיזום והליכותיהם של ראשי ישיבת חלוזין וחלטירים. ב"שרץ חלוזין" מביא שבלנץ בהשפטה מחדשת את ספרו של יחה"ב רבי משה שמואל שפטלוב שפירא זצ"ל, "תולדות רבנו חיים מוואלוז'ין" מחיו, זמ נו, ספריו וחישיבה הגדולה, שחודשם לראשונה במחילה בשנת תרס"ם. בחלקו השני של הספר - לקט מתוך "שדי חמשה" שכתב יחה"ב, רבי יש ראל שוריץ שליטי"א מוה"ב - אפרתו. מכיוון שפטרו של רבי שמואל שמטלוב (שפירא) נמצא בעיקר בפרשיות, העשיר הפשפה המחודשת את כל שחיבי מי שכתבה "אבי הישיבות" את לחורי לקט.

וכאן פרק מספר "עץ חיים" המתאר את נדול ותגמתו של הבב"ב שוולוזין ערבי נשתלי בבי יהודה בלילין זצ"ל, שבניל 36 (בשנת תר"נ) נקרא לשמוד בראש ישיבת חלוזין, ששם לא ישמוש. עמלה של תורה.

"ותגמדתו הנפלאה של הבב"ב שהשפיה נעשה לשיחה בפי תכשי בית המדרש, אשר התעמנו לאחרי של ראש ישיבה רגל זה, אם בחלוזין עצ מה, או בישיבות אחרות שהלכו בעקבותיה וסיגלו לעצמן את בניהה תור רני. הבב"ב ניתן בתפארתו עוד בשחר ימיו, בהיות אברך בעיר מטוך על שלחן חתנו, רבי ארצלי, אב"ד ור"ם ראשי בחלוזין.

בס"ו שנה יושב הבב"ב בחדרו המיוחד לו ועשה לילות כימים בלמוד תורה. לא היה אוכל עם בני ביתו, פרט לשבתות וחגים.

מה לנו תלמידי של הבב"ב, כי בימי אברהתו היה הבב"ב משים לי לות כימים בלימוד התורה, ולא עוד אלא שבאותו שוכב על הארץ, באשר תקפה עליו שינה באמצע לימודו. פעמים רבות מצאוהו יושב ושינה כש רגליו נתונות בתוך מים צוננים, כדי שלא יתנמנם בלילה בשעת הלימוד.

מספר לנו תלמיד בומרזתיו שחי עוברות בעין זו. ביום הכפורים הראשון שלאחר חתונתו, עמד הבב"ב בתפילה על רגליו במשך כל היי ממה, לרבות זמני הסיסמות הקצרות שבין שחרית למוסף וביו מנחה לע עילה, ובמוצאי יום הכפורים אחרי שעורת הציב חוד לתלמודו. וחתנו ר' ארצלי לא ראה את בעיני פה והוא עמד על כך. שחתנו ילך לנוח, ולא זז ממנו עד ששמש את בניו יעמר לשכב, ורק בראותו שלא נשאר אלא בגרב אחד לרגלו האחת עזב את הוחד. בנתיים עלה בדעתו של הבב"ב לעיין בגמרא. עיון זה נמשך עד אור הבוקר, ולמחרת מצאוהו בני הבית על יד הגמרא, כשהחתנו על בשרו, רגלו האחת יחפה ורגלו השניה נחר נך בגרב. ופעם אחרת היה הבב"ב לומד בגמרא כשרגלו האחת עטורת על נך בגרב, והרגשה הבי"ב כרע על גבי הספסל, בעוד ידו נתונה תחת גרבו, והיתה הבי נלחצת כל כך, עד שאצבעותיו שתתו דם ושרוב עיונו בגמרא לא הרגיש בכך.

הבב"ב היה עסוק בלימודו לא פחות משמונה עשרה שעות ביממה. בשעה שהיום אוד הצות הלילה היה מסיים את סדר יומו בסיוהו על פני הישיבה, לראות את התלמידים המתמידים. המאחרים שבהם או המשכימים קום, היה עובר מספסל לספסל ומטה אזניו ללימודי השקדנים, המסוסים עוד שעות, לימוד על השעות והקבועות.

בשעה שלוש, בערבונה של האשמורת השלישית, היה עולה על משכ בו. בשעה שש בבוקר היה חוזר אל הישיבה. ביום היה נח שעה אחת. סלבר בשבתות וחגים, שאז היה סיעד בחברת בני משפחתו, היה סיעד כל יום בחצות הצמיחר שבבית הישיבה.

עבודתו רבת הבדרים לא פסקה במשך חי שעות רצופות. חלק מסדר יומו היה קדש ללימוד התלמוד ונשאי כליו. חלק הקדש לכתיבת חיבו רין. שלוש פעמים בשבוע היה סרשה את ה"שיעור", שאליו הצטנו מתוך יגיעה חזקה ונשפש, וכן היה לומד את פרשת השבוע עם תלמידיו כל יום אחרי תפילת שחרית. זמן מסדים מסוד יומו היה מוקדש להלישת מכתי בים, שהיתה מרובה מאוד.

כתוב היה לא פחות מעשרים עד שלושים מכתבים ליום. מכתבים אלה היו נוגעים בעיקר בענייני הנהלת הישיבה. יש שהיה כותב לחודי תלמידי הישיבה על מצב בניהם בלימודיהם, על סידורם של תלמידיו לשעבר בע ניני רבנות וכדומה.

תשוקתו של הבב"ב לתורה ואהבתו ללימודיה היו נדולות בסידה בלתי רגילה. הכלל "יהלמוד תורה כנגד כלם" התגלם בו בתגלית הפר לימוד. מי שלא הביר את יחסו ללימוד התורה וללומדיה, לא היה יכול להבין ולהעריך את ה"תורה לשמה". כשהיה מביע ל"ישר" עיניו בתורתו" היה מתפוגג בדמעות, מדייקה ובוכה כילד המתחנה לפני אביו. "באותי מי מאתנו לא יצלצל עוד היום נעים קולו בתפילתו, ותמעתיו על לחייו בבכיה "אהבה רבה". שוב כל חדש פושר וחבל כל צייר אמן לצייר את הדר הקדושה ורגשות אצולים, שהתעוררו בלב הרואה את רבו איש אלוקים והזה עשוך בשלוחו ושוכור בתפילה, רק הבה והבוז עד אחרי הצות היום בין מנחה לערבית ושעתיו נעות ונקלו לא ישמע, כי אחר הוא על שיחת עמודי בית המדרש ושעתיו נעות ונקלו לא ישמע, כי אחר הוא על שיחת מרא משנה בעל פה ובמתניות סיפר את בני הישיבה".

בכל מיני הזדמנויות היה הבב"ב נותן שכח הזהיר לבוא יתברך, על הזכות הגדולה שנתגלגלה לידיו להיות עסוק בעבודתו, עבודת הקדוש של ר"מ ומגהל ישיבת חלוזין וזבולון, ובהזדמנות לחיבודו "העסק שר לה" הוא כותב: "בית התלמוד הגדול, כל מציני הוא ר' אומר של הלכה אשר נוסדה לתורה ולתפארה, הוא הבאר כריה חפרוה שרי אלקים ושרי הנדולה".